

Bilaga svar på remiss: Utkast till lagrådsremiss – Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl

Alingsås kommun yttrar sig härmed över rubricerat utkast till lagrådsremiss.

Alingsås kommun avstyrker förslaget om ändringar gällande försörjningskrav vid anhöriginvandring. Alingsås kommun avstyrkte även de förändringar gällande försörjningskravet som presenterades i SOU 2020:54.

Övriga förslag varken avstyrks eller tillstyrks. Istället lämnas en samlade synpunkter över förslagens påverkan.

Nedan redogörs för de föreslagna ändringar som återfinns i utkast till lagrådsremiss.

Ändrat krav för att vara anknytningsperson med tidsbegränsat uppehållstillstånd

Enligt förslaget ska det krävas att anknytningspersonen har välgrundade utsikter att beviljas *varaktigt uppehållstillstånd*. Enligt nuvarande lagstiftning krävs att anknytningspersonen har välgrundade utsikter att beviljas *uppehållstillstånd under längre tid*. Enligt skälen för förslaget ska ändringen ske för att överensstämja med ordalydelsen i EU:s familjeåterföreningsdirektiv samt minska möjligheten att det ställs lägre krav i Sverige än vad EU-rätten kräver.

Förslaget om krav på varaktigt uppehållstillstånd fanns med i Migrationskommitténs betänkande men genomfördes inte vid reformeringen 2021.

Höjd åldersgräns för att vägra uppehållstillstånd på grund av anknytning

Förslaget innebär att uppehållstillstånd på grund av anknytning ska få vägras om någon av makarna är under 21 år. Enligt skälen för förslaget får medlemsstaterna kräva att anknytningspersonen och dennes make ska ha uppnått en viss lägsta ålder, högst 21 år, för att garantera en bättre integration och förhindra tvångsäktenskap. Regeringen betonar att individuell hänsyn fortsatt ska tas vid bedömning om uppehållstillstånd ska vägras samt att barnets bästa ska beaktas vid prövning.

Begränsade möjligheter till undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring för vissa skyddsbehövande

Förslaget innebär två förändringar i undantaget från försörjningskravet vid anhöriginvandring. Den första förändringen gäller personer som beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande¹. För att få undantas från försörjningskravet krävs att både den sökande och anknytningspersonen befinner sig i Sverige och att beslut om bådass uppehållstillstånd fattas i samband med varandra. Enligt nuvarande lagstiftning saknas krav på att båda ska befinna sig i Sverige. Utan undantag från försörjningskravet beviljas om ansökan om anhöriginvandring sker inom tre månader från att anknytningspersonen beviljades uppehållstillstånd.

Det andra förslaget gäller s.k. kvotflyktingar. Enligt nuvarande lagstiftning kan kvotflykting undantas från försörjningskravet vid anhöriginvandring om ansökan om anhöriginvandring görs inom tre månader från inresan till Sverige. Regeringen föreslår att tremånadersfristen ska börja löpa när kvotflyktingen beviljas uppehållstillstånd.

Begränsade möjligheter att bevilja uppehållstillstånd av humanitära skäl

Förslaget innebär en återgång till den lagstiftning som förelåg innan 2014 där uppehållstillstånd i undantagsfall kan beviljas för vuxna och barn om *synnerligen* ömmande omständigheter föreligger. Enligt nuvarande lagstiftning krävs *särskilt* ömmande omständigheter. Enligt förslaget ska vid prövning gällande barn, precis som innan 2014, de omständigheter som beaktas inte behöva ha samma tyngd och allvar som för vuxna personer.

Samlade synpunkter gällande föreslagna förändringar och dess konsekvenser

Alingsås kommun ser risker att barn kommer att leva längre tid utan sina föräldrar om föreslagna förändringar genomförs. Minskade möjligheter att kunna undantas från försörjningskrav vid anhöriginvandring riskerar att slå hårt mot barn. Barn riskerar att vara kvar i hemlandet utan sin förälder under längre tid om försörjningskravet ändras när anknytningspersonen är alternativt skyddsbehövande. Fler barn riskerar även att tvingas på flykt för att uppfylla villkoret att beslut om

¹ Med alternativt skyddsbehövande avses i denna lag en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att

1. det finns grundad anledning att anta att utlänningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, *eller* som civilperson löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt, *och*

2. utlänningen inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd. (4 kap. 2 § utlänningslagen)

asylansökan ska fattas i samband med beslut om anknytningspersonens asylansökan.

För en del kan försörjningskrav för anhöriginvandring vara motiverande och bidra till en snabbare integration. Medan för andra kan det leda till ohälsa som hindrar den enskildes motivation. Den psykiska ohälsan och dess konsekvenser på integrationsprocessen bedöms allra mest påverka dem som har familjemedlemmar i annat land och som hoppas på återförening med sitt/sina barn och/eller maka/make. Minskade möjligheter till undantag från försörjningskravet bedöms försvåra för familjer att återförenas. Detta kan påverka skolgång, språkinläring och etablering på arbetsmarknaden negativt.

Gällande föreslagen förändring av försörjningskrav för kvotflyktingar bör följande beaktas noga. Hur lång tid som går mellan att en kvotflykting beviljas uppehållstillstånd till dess att personen ankommer till Sverige varierar kraftigt. Det kan röra sig om en vecka, eller ett halvår. Det är inte ovanligt att det är först när personen kommer till Sverige som personen får möjlighet att berätta att hen till exempel har ett barn som är kvar i hemlandet. Med den föreslagna regleringen kan tremånadersfristen för undantag från försörjningskravet ha löpt ut när personen anländer till Sverige. För att barnet ska få återförenas med sin familj ställs då försörjningskrav. Kvotflyktingar är generellt den grupp som har längst väg för att bli självförsörjande. Därmed finns det inte obetydande risker att barn hindras från att återförenas med sina föräldrar under lång tid.

Gällande konsekvensanalys och bedömning av ekonomiska konsekvenser för kommunerna och regionerna bedömer Alingsås kommun att förslaget skulle kunna minska kommunens kostnader för försörjningsstöd. Detta då det ställs krav att den nyanlända själv ska kunna försörja sig och sin familj för att en familjeåterförening ska bli aktuell. Dock har antalet nyanlända som kommit till kommunen med anledning av familjeanknytning varit relativt låg i Alingsås kommun sedan tidigare, varför den eventuella minskningen av kostnader för försörjningsstöd bedöms vara marginell och därför inte påverkar kommunens samlade bedömning av förslaget. Alingsås kommun bedömer även att kommunens kostnader indirekt kommer att öka, då det kommer att krävas mer resurser för att arbeta med personers ohälsa. Det gäller särskilt för de barn som riskerar att vara längre tid från sina föräldrar innan de får möjlighet att återförenas.